

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik IV., številka 35.
Četrtkova številka „NAPREJA“
Izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilno Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 28-80 Din, mesečno 2-40 Din.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana poš. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Prijateljem in sotrpinom kmetom.

Sestradanih oči, upadlih obrazov umira 40.000 rudarjev, žen in nedolžnih otrok.

70 K je povprečna plača rudarskega delavca, ki mora s tem preživljati sebe in svojo obilno družino.

Ali ste že kdaj videli večjo blaznost in krutejši posmeh debelih judovskih trboveljskih izkoriščevalcev?

6 mesecev smo trkali na vsa vrata, da se nas usmilijo, da ne umremo strašne smrti — gladi. Ali vsi naši koraki so bili zastoj, vsa vrata so ostala trdo zaprta. Kamen bi se jokal, ali debela gospoda se je le grdo smejala na naše obupne prošnje.

Mi smo bili prisiljeni, da zapustimo delo in si na ta način zbojujemo pravico do življenja. Edino sredstvo, ki nam je preostalo je stavka, za katero smo se vsi brez razlike političnih strank kot gladni rudarji izjavili

Ali boste vi sotrpini na kmetih dovolili, da poginemo od gladi mi, ki potom premoga gonimo celokupni promet, izdelujemo vsa vaša orodja, da nam vi v potu svojega obraza preskrbite kruha?

Ali ni naš nasprotnik tudi vaš nasprotnik, to je podjetnik in bogatin, ki izkorišča z našimi tudi vaše žulje?

Ali ni kriva ta gospoda, da se dvigajo cene obleki, čevljev in poljskemu orodju?

Ti nenasitni požeruhi hočejo izmzgati naše in vaše žulje. Vidite, prijatelji sotrpini, naš nasprotnik je vaš nasprotnik, naš boj je vaš boj, naša zmaga je vaša zmaga, kajti naši interesi so skupni!

Prosimo Vas, da zbirate za gladujoče družine rudarjev, katerih število znaša 40.000 in jih pošiljate na vaše časopise.

Le bratstvo kmeta in delavca bo porazilo mastno judovsko gospodo, ki sesa naše žulje!

Nato so razpravljali o stavljenih predlogih. Avstrijska zveza je stavila celo vrsto važnih predlogov, med drugimi tudi predlog o socialističnem gibanju.

Neki avstrijski predlog se bavi z vprašanjem organizacije malih kmetov, kočarjev in malih zakupnikov; to vprašanje je zelo važno radi tega, da ne bodo kapitalisti dalje zlorabljali tega sloja, ki pripada delavstvu, kot trdnjavo proti delavskemu gibanju. Drug predlog zahteva, da morajo prisiliti vlade vseh držav, da dvignejo izobrazbo poljedelskega proletariata ter njegovo strokovno naobrazbo.

Izročili so predloge predsedniku, ki bo poročal o njih na prihodnjem kongresu.

Brez debate so sprejeli predlog izvrševalnega odbora: »Ker je boj proti militarizmu in proti vojni zelo važen za delavski razred in ker so poljedelci kot pridelovalci živili zelo važni v tem boju, vzame kongres tozadevno akcijo mednarodne strokovne zveze na znanje in naroča izvrševalnemu odboru, da jo podpiše v kar največji meri.«

Smidt je razlagal predlog o zaščiti poljedelcev, ki ga je stavila zveza nemških poljedelcev.

»Kongres zahteva, naj prilagodijo vsa vlade sklepe in dogovore o zaščiti delavcev v industriji in obrti tudi poljedelstvu. Mišljeni so sklepi in dogovori washingtonske konference leta 1919. To velja za vlade onih držav, ki so članice Zveze narodov in so vsled tega priključene mednarodni delavski organizaciji.

Mednarodni kongres poljedelcev.

Mednarodni kongres poljedelcev je 17. t. m. končal svoja posvetovanja. Največjo važnost so polagali pri posvetovanjih na zahtevo, naj postanejo poljedelci enaki industrijskim delavcem. Sklepi kongresa kažejo pot, kako naj pridejo poljedelci do svojih pravic in kako se naj str-

nejo z industrijskimi delavci, ne samo v skupno delavno vrsto, temveč tudi v skupno bojno vrsto. Razen tega glavnega vprašanja so se posvetovali še o celi vrsti drugih vprašanih, ki niso za razvoj poljedelskega proletariata nič manj važna.

FR. ROJEC:

Načrt.

Slovenci smo si menda med Slovani dozdale še najbolj očistili svoj jezik tuje navlake. Kot nadomestila za tuje izraze smo si mnogo domačih besed sami napravili, a druge smo si izposodili pri sorodnih slovanskih narodih. Nekaterim našim pisateljem pa se zdi še vedno posebno imenitno in učeno, ako natrpajo kar mogoče dosti tujih besed v svoje spise. Drugi preradi mešajo naš jezik z nepotrebnimi hrvaškimi in srbskimi besedami ter z njimi izpodrivajo lepše in boljše slovenske izraze. Tudi to ni prav. Če bo potrebno, bo slovenščino in srbohrvaščino bodočnost že sama zmešala in spojila.

Imamo pa še precejšnje število tako vkoreninjenih tujih besed, da nihče več ne misli na nadomestila z domačimi izrazi. Tako na primer se naše politične in gospodarske stranke verno oklepajo svojih programov, a naši umetniki in stavbeniki že rajše delajo po svojih osnutkih in načrtih. Tudi jaz bi imenoval ta podlistek »Program«. Ker pa nisem prijatelj

tujih izrazov, sem ga krstil z blagoljubnejšim domačim imenom.

Kdor začne kako večje podjetje, navadno napravi za njega primeren načrt. Napravil sem ga tudi jaz za svoje nadaljne podlistke. V njih hočem s preprosto in jasno besedo popisati resnične dogodke iz bojev za naš življenjski obstanek, iz potratnega življenja naših krutih zatiralcev in zraven hočem povedati še marsikaj drugega, kar je v zvezi s temi dogodki. Določil sem imena tudi drugim podlistkom, ali zaradi tehtnih vzrokov jih tu ne navedem.

Nameravam pisati v korist državi, v prvi vrsti pa seveda v korist in tolažbo sebi ter vsem zatiranim in zapostavljenim proletarskim tovarišem širne domovine. Ogromna čreda nas je. Naši skupni pašniki se raztezajo od Triglava do Vardarja, a mi moramo le gledati, kako se pasemo na njih drugi, požiramo slame in padamo v nastrašnejšo bedo.

Najnižji smo, toda potrebni smo državi in narodu kakor najnižji del ali temelj vsaki hiši. Temelj pa mora biti močan in nerazrušljiv. Ako je slab ter se začne razmikati in pogrezati, se sesede vsa

hiša. Tega neovržljivega usodnega dejstva bi se morali posebno jasno zavedati naši državni krmiljarji ter se iz svojih zlatih solnčnih višav ozirati z očetovskimi pogledi tudi na nas v mračnih in blatnih nižavah. Vedeti bi morali, da lačni in raztrgani ne moremo biti močni. Krivi torej nismo mi, ako se stavba nad nami zamaje in prekucne z njimi vred!

Oči imamo, da gledamo, in ušesa, da poslušamo. Kar opazujemo okrog sebe, ni tolažilno. Draginja, ki je pri nas glavni izvor vsega hudega, katastrofalno narašča. Proti njej se na merodajnih mestih ne ukrene ničesar resnega in izdatnega, ampak se raje še pospešuje. Vzroki so znani.

Brezupno se oziramo v bodočnost. Rešilnega izhoda nikjer ne vidimo. Bojim se pomisliti, kaj nam lahko prinese že bližnja prihodnost...

Naši državni krmiljarji pa menda nič ne mislijo na bodočnost in zato tudi ne vidijo nobene nevarnosti pred seboj. Zlato tele, okrog katerega plešejo že četrto leto, jih je tako zaslepilo in omamilo. Drugače bi gotovo že resno stopili na prste brezvestnim oderuhom in navijalcem cen

Kongres obžaluje, da je na tretjem zborovanju mednarodnega delovnega urada v Ženevi večina zastopnikov vlad in delodajalcev onemogočila posvetovanje o mednarodni uravnavi delovnega časa v poljedelstvu. Zahteva, da se stavi to vprašanje na dnevni red konference za leto 1923.

Enako obžaluje kongres, da je splošna konferenca v Ženevi daleč zaostala za najvažnejšimi zahtevami dobre delavske zaščite. Daleko ne zadostujejo njeni sklepi o zaščiti žensk pred in po porodu, o ponočnem delu žensk in mladoletnih, o delu otrok in o socialnem zavarovanju poljedelstva.

Da pa dosežejo, da se uzakoni vsaj nekaj teh predlogov, pozivlja kongres vse organizirane poljedelce, da čim največ pritiskajo na svoje vlade in parlamente. V to svrhu naj manifestirajo organizacije, ki so priključene mednarodni poljedelski federaciji, v zborovanjih ter v svojem časopisju naj obveščajo o tem svoje vlade in parlamente.

Predvsem pa pozivlja kongres vse organizirane poljedelce, naj v vseh državah enakomerno agitirajo za izvedbo polnega in po zakonu določenega delavskega zavarovanja. Za to sta potrebna neprestana okrepčava moči poedinih poljedelskih organizacij in uplivanje na vlade ter na one politične stranke, ki so delavcem najbližje.

V nadaljni debati, v kateri so govorili: gospa Altobelli (Italija), Faak (Nemčija), Morawitz (Avstrija), Kwapinesky (Poljska), Duncan (Škotska) in Sapir (Poljska), so zahtevali nekateri govorniki, naj bo za obravnavanje socialno-političnih vprašanj kompetenten edino-le mednarodni delovni urad v Ženevi, ne pa mednarodni gospodarski zavod v Rimu, ki se ukvarja samo z znanstvenimi, teoretičnimi vprašanji. Pač pa se ne smejo malomlačevati raziskovanja tega zavoda.

Brez debate so sprejeli predlog angleške Unije poljedelcev.

»Ker mednarodna poljedelska federacija priznava, da se ne smejo rešiti vprašanja poljedelstva iz zgolj narodnih vidikov, pozdravlja prizadevanja za svetovno uravnavo produkcije živil. Pač pa vztraja pri tem, da se tozadevno nič ne ukrene, kar bi utegnilo škodovati pravi-

cam in delovnim pogojem vseh, v tej produkciji zaposlenih delavcev.

Zato zahteva, da dobi ta federacija zastopstva pri vseh skupščinah in konferencah, ki se bavijo z rešitvijo poljedelskih vprašanj z mednarodnega vidika.

Nadalje nalaga predsednikom vseh priključenih zvez, da stalno obveščajo delavske organizacije vseh dežel o potrebah in zahtevah poljedelcev. Potem naj pazijo, da se pri socialni zakonodaji ne bo delala razlika med zahtevami poljedelcev in ostalih delavcev. Imeti morajo skrb za probleme delovnega časa in brezposelnosti.

Brez debate so tudi sprejeli predlog nizozemske poljedelske zveze:

Protesti internacionale proti moskovskim krvavim obsodbam.

V zadnji seji drugega mednarodnega kongresa poljedelcev so enoglasno sprejeli sledečo protestno resolucijo proti moskovskim krvavim obsodbam:

»Drugi kongres mednarodne poljedelske federacije obsoja z gnusom in ogorčenjem kruto obsodbo, ki so jo izrekli mogotci sovjetske republike proti socialnim revolucionarjem. Ta obsodba je zasmeh vsake pravice in vsakega socialističnega mišljenja.

V imenu človečanstva in poštenosti delavskega gibanja pozivlja kongres rusko sovjetsko vlado, naj neha s sistemom fanatičnega in krutega zasledovanja proletarskih sodrugov. Ta sistem kompromitira vse delavsko gibanje in je sramotna sramotitev socialistične misli. Nad tem sistemom se zgraža delavstvo vseh kulturnih držav, buržoazija se ga pa veseli, ker ji daje nove nade za obnovo reakcije.

Protest belgijske delavske stranke.

Vrhovni svet belgijske delavske stranke je poslal sovjetski vladi v Moskvi sledečo brzojavko:

»Belgijska delavska stranka je s strahom in ogorčenjem zaznala o smrtni obsodbi proti dvanajstim socialnim revolucionarjem. Delavska stranka protestira z vso odločnostjo proti tej nečloveški obsodbi in proti sklepu sovjetske vlade, ki hoče obdržati obsojence v zaporu kot talce politične stranke. Delavska stranka

Zapravili sreče, miru so nam raj,
s poštenim ga delom dobimo nazaj,
a k takemu delu prisilimo mi
še trote različne, ki pijejo kri,
potem šele trud naš uspeh obrodi!

LYNKEUS:

Dogodek po bitki pri Austerlitzu.

(Iz nemščine.)

Znano je, da je neki francoski gardni polk med bitko pri Austerlitzu izgubil svojo zastavo. Pripovedujejo, da je Napoleon zaradi tega ozmirjal zbrani polk z grozovitimi besedami; dejal je celo, da mu ne da nove zastave toliko časa, dokler ne popravi v prihodnji bitki svoje sramote; nakar so vojniki osramočeni in polni potrtosti jokali kakor otroci, in so se baje v naslednji bitki bojevali s takim preziranjem smrti, da jim je Napoleon podaril novo zastavo.

Tisto o izgubljeni zastavi je resnično; kar pa je nadalje s tem v zvezi, pripovedujejo v političnem kakor tudi v vojaškem oziru prav neresnično.

»Kongres pozivlja predsednika, naj preišče možnost, kako bi se ustvarila mednarodna gospodarska in zakonska pravila proti neprestanim napadom veleposesnikov na mezdo in delovne pogoje poljedelcev.

Enodušno in z živahnim odobravanjem so sprejeli predlog nemške delegacije, ki protestira proti zločestemu početju fašistov v Italiji ter proti nesramni brezbriznosti italijanske vlade.

Končno so še enodušno odobraval avstrijsko protestno resolucijo proti moskovskim krvavim obsodbam.

Predsednik Schmidt je na koncu še častno omenil delo kongresa. Nato so zapeli »internacionalo«, s čimer je bil kongres končan.

zahteva takojšnjo osvoboditev branilcev revolucionarnega socializma.

Protest Evgena Debbsa.

Evgen Debbs, junaški prvoboritelj ameriškega proletariata, je bil šele pred kratkim izpuščen iz zavora ter je poslal v Moskvo sledeči brzojav:

»Protestiram skupno z vsem civiliziranim svetom v imenu človečanstva proti umoru obtoženih socialnih revolucionarjev in proti temu, da jih ne pustite iz zaporu. Sovjetska Rusija naj bo zgled socialističnega mišljenja in naj ne posnema običajev svetovnega imperalizma! Naj podpira ta visoki ideal, v imenu katerega se borimo in ki ga hočemo uresničiti.

Vrhovna uprava.

(Govor posl. dr. sodr. Etbina Kristana v specialni debati o proračunu dne 17. julija.) (Dalje.)

»Dobra politika«.

Gospod minister je izrekel tako veliko besedo, da mi je kar sapo vzelo in čudim se, da morem sploh še govoriti. Gospod minister pravi, da se je ta večina ustanovila in da se vzdržuje z modro... (Minister Trišković: Z dobro!)... z dobro politikom. Da je ta politika modra, verjamem, dokler je gospod Pašić predsednik te vlade. On je umetnik, političen umet-

Napoleon, na konju in obdan od svojih maršalov, je vprašal — in to je resnično — polk z grozovitim glasom: »Kje imate svojo zastavo?« Nato daljeval Napoleon, »kam ste zapravili svojo zastavo?«

»Vprašam vas,« je nadaljeval Napoleon, »kam ste zapravili svojo zastavo?« Zopet mučen odmor; nato stopi — tu se šele pričinja prava resnica — star gardist, ki je bil znan kot najhrabrejši v polku, pred vrste in zavpije v splošnem presenečenju Napoleonu: »Poišči si jo!« — Bonaparte osupnjen za trenutek kakor še nikoli ne v svojem življenju, se kmalu zave, obrne se k svojemu pobočniku in mu naroči s tihim glasom, naj odstrani vojaka.

Vsako je vedel, da pomeni to smrtno obsodbo.

Ali ravno to je vzbudilo v drugem, še čisto mladem gardistu novo misel, kakršna se pri vsakem, ki to bere lahko razvije. In v tistem vzvišenem stanju, pri katerem čutimo: Zdaj ali pa nikoli! — in v silni jezi, v neki vrsti svetovnozgodovinskega občutka te scene, je zavpil Napoleonu: »Morilec, sam si poišči zastavo!«

in nas nižjih državnih nameščencev bi tako lahkomišljeno ne prepuščali uničujoči usodi. Ta neumljiva brezbriznost na naših vodilnih mestih tira z nami tudi državo naravnost v propast!

Toda mi ne moremo ostati hladni in malomarni ter državo molče prepustiti poginu po osebnem in strankarskem izkoriščevanju. Preveč smo jo ljubili in trpeli zanjo, ko je še ni bilo. Zato si tudi zdaj štejemo v sveto dolžnost, da je ne branimo le pred vnanjimi, temveč tudi pred še nevarnejšimi notranjimi sovražniki!

Socializem tudi v naši državi povsod vedno resnejše trka na vrata, ki se mu morajo odpreti prej ali slej. Kadar se to zgodi in začno tudi v Jugoslaviji vladati z njegovo pravičnostjo, takrat zasijejo tudi nam lepši in srečnejši dnevi.

Ako bi že dozdej pri nas vladali s socialno pravičnostjo in nepristranostjo, pa bi bila naša država res že lahko dežela, kjer se cedita mleko in med, ves svet bi z blagovanjem in spoštovanjem gledal nanjo in njeni finančniki bi narekovali vrednost laške lire. Tako pa...

nik. Da je pa dobra, to je trditve, ki bi jo človek skoraj imenoval predrzno. (Valerijan Pribičević ugovarja.) Ne vem, gospod Valerijan, ampak mislil sem, da niste radikalec. Doslej sem vedno mislil, da ste član demokratičnega kluba. (Valerijan Pribičević: Ampak član vladne večine sem tudi jaz.) To že vem, da ste privesek vlade. — Ampak če je dobra politika vlade, ki je med drugim izumila še en nov specialitet, namreč odlaganje vladnih kriz, specialitet, ki je bil doslej precej neznan v parlamentarni zgodovini, tedaj res ne vem, kaj je slaba politika. Vsi vemo, da je tukaj sredi proračunske debate nastala vladna kriza, in sicer kriza, v kateri nismo mi igrali nobene vloge, ampak so jo izzvali gospodje zavezniki, ki so se zopet enkrat med sabo skregali. (Valerijan Pribičević: Pa se bomo tudi pobotali. (Gotovo, saj ste se še vselej pobotali, tako kakor so hoteli radikalc. To le konstatiram. (Hrup.) Gospod minister govori tukaj o dobri politiki, in meni treba to ilustrirati... Nastala je torej, gospodje, sredi proračunske razprave kriza, in sicer ne povodom kakšnega velikega vprašanja, ampak enostavno zaradi osebnosti. (Valerijan Pribičević: Saj to ni kriza.) Kako da ni kriza, če hoče vlada že demisionirati, če že spušča glas o svoji demisiji v svet? Nikar, gospod Valerijan, ne tajite tega, kar ve ves svet. (Valerijan Pribičević: Jaz ne vem.) Če Vi tega ne veste, je žalostno, da ste član te večine; in na ta način bi človek — odpustite — moram reči, da so Vaše besede povsem neresne. Tam je sedel neki gospod, ki ima navado tako neresno govoriti, pa izgleda, kakor da ne bi demokratični klub mogel biti brez svojega Ivaniča in Vas za to potrebuje.

Gospodje, o tem ne more biti govora, da je ta politika dobra, da je dobra politika, ki ustvarja situacije, kakršna je današnja, v kateri ne ve ne vlada, ne skupščina, ne narod, kaj da bo jutri, kjer se lahko zgodi, da odide skupščina jutri domov, ne da bi rešila proračun, kjer je pa prav tako tudi mogoče, da se vsa komedija vleče še ne vem kako dolgo in da ne bo naposled iz vsega skupaj nič, situacija, v kateri imamo ministra za notranje zadeve, pa ga tudi nimamo, v kateri more tako važen resor ostati izpraznjen in se, če se demokrati in radikalc ne spoznamo zaradi osebe, vprašanje popolnito enostavno odgodi. Če mislite, da je ta politika dobra, tedaj, gospodje, ni slabe politike nikjer na svetu. (Ploskanje).

Cesar je začudeno pogledal. »Kaj naj pomeni to?« je govoril z razburjenim glasom predse in je vodil svojega konja počasi nazaj od vrst, kakor da bi se bal atentata na svojo osebo, mladega gardista pri tem vedno ostro opazujoč.

In predno je še mogel kaj skleniti in ukazati, je kričalo sto in sto gardistov (medtem, ko so puške metali pred njegove noge): »Resnico govori!«

»Poišči si svoje platno!« in eden celo: »Tu imaš drugo cunjol!« in mu je zagnal iz svojega telečnjaka košček strganega platna.

Nastal je tak vrišč in taka zmešnjava, da si Bonaparte ni znal drugače pomagati, kakor s tem, da je s svojim štabom brez glasu odjezdil, da se posvetuje, kaj bi bilo s tem slučajem napraviti.

Izprevideli so, da je najpametnejše pustiti, da se stvar sama od sebe pomiri, posamezne vojake tega polka naj se pošlje v domovino, da ne pridejo v dotiko z

Urejujejo se... rešujejo se...

Gospodje, ne le da je ta skupščina okrušena, ampak izgubila je svoj ugled tudi zaradi tega, ker ni dobil narod od nje niti najmanjši del tega, kar je pričakoval. Gospodje, prvi čas ste neprenehoma govorili o tem, kako da je ustava najvažnejša zadeva in kako da bo vse lepo in dobro, kako bo narod zadovoljen in kako se popravi urava, čim bo le ustava sprejeta. Celo Belgrad dobi pitno vodo, le ustava mora biti sprejeta. In gospodje, leto dni je minilo, odkar je bila ustava sprejeta, pa vprašam: Kaj se je popravilo v deželi? Vprašam: Kaj se je popravilo v tej skupščini?... Vi vidite tukaj situacijo, ki razodeva vsemu narodu neplodnost te skupščine... (Kurbegović: Toliko zakonov je rešila!) Da, da, brez števila zakonov. Saj nisem dejal, da skupščina ni delala. Tu je bil Finančni odbor, pa Zakonodajni odbor, ki spominja na nekakšno mašino ali pa na znane kitajske molitvene mline. Na eni strani se mečejo uredbe vanj, na drugi strani izhajajo zakoni — navidezno povsem mehanično delo, ki pa je, priznavam, izčrpalo živce mnogih poslancev. Toda od tolikih važnih, nujnih reči, ki jih je narod po pravici pričakoval, ni tukaj ničesar... Ali so agrarne razmere urejene, gospodje? (Kurbegović: Urejujejo se.) ... Ali so rešena uradniška vprašanja? (Kurbegović: Rešujejo se.) ... Ali je rešen zakon o sodniških? (Fehim Kurbegović: Rešuje se.) ... Rešuje se! ... Ali so rešena akutna socialna vprašanja, gospodje? (Fehim Kurbegović: Rešila se bodo.) ... Rešila se bodo! ... Lahko bi postavil tukaj še nekoliko podobnih vprašanj, in na vsa bi dobival odgovore v prihodnem času. Toda narod hoče tudi v sedanjosti nekaj, in to je, da se jemljejo v poštev njegove potrebe, njegove težke brige, da se uredi razmere, da se mu olajša življenje... Skupščina rešuje tudi sedaj — a »reševati« je velika beseda! — rešuje proračun, ali zopet proračun, od katerega ne bo narod sam imel nič ali pa vsaj zelo malo. (Dalje prih.)

Tedenski pregled.

Nedelja, 13. avg. (dod.): V Pragi namesto kongresa le pripravljala konferenca II. (londonske) internacionale za zedinjevalni kongres meseca oktobra v Hamburgu. Internacionala dobi novega tajnika, sodr. Toma Shawa. — Bavarska

drugimi, sicer pa da je najboljšo molčati in pozneje sklepati o tem.

Kako da je prišlo tako razpoloženje v polk in kaj je dalo povod temu razkranjanju tako stroge vojaške discipline — o tem izrekamo lahko samo mnenja. Brez dvoma je Napoleon stvar preiskoval, toda rezultati te preiskave nam niso znani.

Samo majhen, toda vsekakor zelo važen košček preiskave mi je prišel do ušes. In ta je: V bobnu nekega bobnarja, ki je bil nečak učenjaka Diderota, so našli baje listič na katerem je bilo zapisano:

»Vi, žrtve vojaških naborov! Vi, žrtve vojaške dolžnosti! Zapomnite si in se ravnajte po tem: Če vlada pravičnost in morala, tedaj je vsakemu svobodno biti mučenik svojih idealov — Toda nobeden ne sme biti prisiljen postati mučenik idealov drugih: Zakaj to je umor, umor in še enkrat umor!«

vlada se uklone osrednji nemški vladi glede zakona o zaščiti republike.

Ponedeljek, 19. avg. V Ljubljani kronski svet med kraljem in člani Pašičeve vlade. — V Belgrad dospela z Bleda brozjavka, v kateri kralj prepoveduje svojemu bratu princu Juriju bivanje na dvoru. Princa bodo najbrže internirali. — Železničarji končali v Ameriki stavko, kakor poročajo buržoazni listi.

Torek, 15. avg. Na kronskem svetu predal kralj vladi vso svojo oblast, ker gre letoviščit na Češkoslovaško. — Vlada poroča, da bo prepovedala izvoz vsehi živih. — Londonska konferenca šla rakom žvižgat, ker si Lloyd George in Poincaré nista mogla dovolj zagotoviti svoje prijateljstvo. — Arthur Griffith, predsednik in eden glavnih ustanoviteljev svobodne irske republike, umrl. — V Odesi krvavi spopadi med delavstvom in sovjetskim uradniki.

Sreda, 16. avg. Konferenca dunajske internacionale, ki bi se morala septembra vršiti v Karlovih varih na Češkem, preložena za par dni, ampak vršila se bo v Nemčiji. — Nemška marka zavoljo neuspeha londonske konference padla pod psa. — Ameriški rudarji končali stavko. Če je to res, se je zgodilo, kar smo prerokovali: Nezavednost je poskrbela delavstvu nov fiasko. — D'Annunzio v svoji ukradeni vilji ob Gardskem jezeru iz drugega nadstropja padel na glavo. Pa si je ni razbil. D'Annunzio je skozi okno padel, ker ga je vrgla njegova sedanja priležnica v jezi.

Četrtek, 17. avg. Sovjetska vlada pozvala Francijo, naj se prične žnjo pogajati, in ji nudi nove koncesije. Buržoazna Nemčija pričakuje od teh pogajanj profit. — »Zavezniki« presenetili Grško z noto, da ne sme brez dovoljenja dajati samoupravo grškemu maloazijskemu ozemlju. — Na Češkoslovaškem zopet odpustili tisoče delavcev, ker stoji domača valuta — predobro... Sedaj je tam nad 380.000 nezaposlenih. — V Belgradu konferirajo vodilne glave našega železniškega prometa o izboljšanju — mednarodnega železniškega prometa. — Vojni minister popolnoma oprostil vojaške službe — bogoslovce.

Petek, 18. avg. V Bosanski Dubici izbruhnila stavka. Policija na zahtevo delodajalcev izgnala nedomače delavce in voditelje. — V Budimpešti mednarodna kovinarska konferenca, ki se je izrekla za Amsterdam in proti sovjetski rabeljski justici. — Sklenejo se kongresi obeh nemških socialističnih strank, na katerih se bo obravnavalo njuno zedinjenje. — Francoska prepovedala širiti esperanto, češ, da je orožje v roki — socializma. — Poročajo, da je v boju proti sovjetskim četam padel znani Enver-paša, ki je delal toliko preglavice Italijanom v Tripolitaciji.

Sobota, 19. avg. Nemška vlada ustavila za tri tedne »Rote Fahne«, ker je na migljaj sovjetov obrekovala socialistične člane vlade. Boljševiki, ki se poljubujejo z najhujšimi reakcionarci, so sploh začeli novo kampanjo proti socialistom. Zanimivo, da so na Dunaju začeli to — kakor pri nas — združeni s — klerikalci. Seveda, delavski morilci morajo priti skupaj. — V Sebastopolu imelo delavstvo shod. Boljševiško vojno brodovje pričelo nanje streljati in ubilo 1000 proletarcev! — Rusija, Japonska in Kitajska sklenile pogodbo. Naperjena je proti ameriškem in angleškemu imperializmu.

Nedelja, 20. avg. Proglasitev rudarske stavke v trboveljskih revirjih. —

Osrednji izvrševalni odbor italijanskih železničarjev naznanil v buržoaznih listih izstop iz »Delavske zveze« in poslal bolnemu D'Annunziu brzojavko, s čimer se izreka za fašizem. Ni čuda, da gre delavsko gibanje tam dol tako v nič, če je delavstvo tako nezavedno, da trpi take voditelje. — Na Dunaju komunistični shod. Udeležba je bila obvezna za vse pristaše. Poleg tega so vsakega obvezali privedi vsaj enega nepristaša s seboj. Prišlo je 3000 ljudi. Na Dunaju (kjer je več ljudi kot v Sloveniji) je torej — 1500 komunistov. — V Budimpešti zastavkalo 30.000 kovinarjev. — Tajništvo Mednarodne delavske zveze socialističnih mladinskih organizacij je dobilo podpisano izjavo od **mladoletnih socialistov**, ki jih imajo boljševiki že mesece zaprte in se jih ne upajo postaviti pred sodnike! — Na Irskem novi izbruh verskoblastnega boja med katoliki in protestanti!

Policjsko ravnateljstvo v Ljubljani.
Št. 15/49 Preds.

Ljubljana, dne 22. avgusta 1922.

Zaplemba: »Naprej« od
23. avgusta 1922, št. 188.

ODREDBA.

Prepoveduje se razširjanje in prodajanje št. 188, v Ljubljani izhajajočega časopisa »Naprej« od dne 23. avgusta 1922 radi člankov »Beli teror« in »Pri režimskem koritu«.

Vsebina teh člankov tvori kaznjivo dejanje po § 65. kaz. zak. v zmislu člena 15. in 138. ustave.

Po naredbi ministrstva za notranje zadeve, oddelek za javno bezbednost z dne 13. oktobra 1921, J. B. št. 30.797 je razširjevanje druge izdaje te številke nedopustno.

(Komaj so nam zaplenili »Naprej« z dne 19 t. m. zaradi članka med političnimi vestmi »Kraljevič Jurij« in »Notranji ministri«, že so nam zaplenili »Naprej« z dne 23. t. m. Pripominjamo, da smo v članku »Beli teror« pisali o obupnem stanju delavstva v Bos. Dubici, ki je stopilo v stavko. Ravnotako smo govorili o obupnem položaju delavnega ljudstva v članku »Pri režimskem koritu«. Toda navažanje dejstev, ki obremenjujejo oblasti, nam ni dovoljeno. Napisali bi še več, pa rajši končamo, da ne bodo lista ponovno zaplenili. Delavno ljudstvo, na te vladne odredbe odgovori pri bližajočih se volitvah s tem, da boš volilo zastopnike socialistične stranke, ki je edina zagovornica teptanega in ponižanega delavnega razreda! — Opomba ured.).

Politične vesti.

+ **Rudarska stavka** je sedaj popolna v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in v Kočevju.

+ **Več delničarjev Jadranske banke** je predalo svoje tožbe proti bivšemu ravnatelju Jadranske banke, gg. Praprotniku in Kavčniku, po odvetniku dr. Tomašiču, ki je predsednik demokratske stranke v Belgradu.

+ **Iz Belgrada** poročajo, da so vse vesti o nepovoljni letini izmišljene. Te vesti so plačali borzni špekulanti, da bi na ta način prišli do ogromnih dobičkov. Nekateri časopisi pa so seveda tem vestem tudi nasledili. Letina je izborna večinoma povsod. Proti izvozu so že storili potrebne korake, ki niso sicer dovoljni, vendar pa so koristni.

+ **Konferenca ministrov v Belgradu** je sklenila, da se izvoz živil ne zabrani

popolnoma, pač pa se nabijejo visoke carine in sicer: Na pšenico 150 Din za 100 kilogramov, koruzo 150, ječmen 100, fižol 200, krompir 100, rž 150, čebulo 200, na pšenično in koruzno moko 110 Din na 100 kilogramov; na izvoz živih ali zaklanih, nad 60 kg težkih svinj po 1000 Din od glave. Izvoz ovsu in sena je sploh zabranjen.

+ **V Budimpešti** se je vršila procesija, ki se jo je udeležilo nad 40.000 ljudi. V sprevedu so nosili relikvije sv. Štefana. V sprevedu so bili: nadvojvoda Jožef, Horty in vsi člani vlade, ki so se muzali ljudski nevednosti.

+ **Sovjetska vlada** je poslala v Berlin stalnega vojaškega atašeya.

+ **Spomenico** upornih komunistov moskovski vladi je odposlal Petrov, voditelj vstaške armade. V tej spomenici ugotavlja, da je on in njegova armada ostala verna komunističnim principom. Zahteva pa: 1. svobodne volitve; 2. svobodo tiska in govora; 3. ponovno odprtje rudnikov v Uralu; 4. zaključenie trgovskih pogodb z inozemskimi državami ter 5. temeljite vojne reforme. Naši bralci se bodo spomnili, da smo pisali o kapitalističnem ravnanju sovjetskih oblasti že v prejšnjih številkah »Napreja« in »Ljudskega Glasa«.

+ **V Karlsbadu** so morale prenehati z delom tamošnje tvornice porcelana zaradi naglega dvigovanja češkoslovaške krome. Mnogo tvornic je pričelo odpuščati nameščence in delavce.

+ **V Kölnu** se bo vršil 14. in 15. septembra t. l. mednarodni kongres pekovskih pomočnikov.

+ **Francija** se protivi temu, da bi pristvoval konferenci v Marienbadu na Češkem tudi zastopnik avstrijske vlade. Francija deluje namreč z vsemi močmi, da bi se združile Bavarska, Madžarska in Avstrija. Hoče na vsak način reakcionarni režim v teh deželah. V Marienbadu sklepa pregovore jugoslov. in češka delegacija. Češki socialistični listi pišejo, da bo pogodba med Jugoslavijo in Češkoslovaško najvažnejši akt mednarodne politike v poslednjem času. Ta akt, ki polaga temelj srednjeevropske politike, bodo podpirale tudi socialistične stranke, ker pomeni politiko mednarodnega vzajemnega dela.

+ **Na seji angleške delavske Unije** je predlagal delavski voditelj Ben Tyllet generalno stavko ki bi jo izvajalo delavstvo v vseh evropskih državah. Povdarjal je, da je mir po vojni deloval bolj uničujoče nego vojna sama. Voditelj Clynes je oporekal temu naziranju, češ, da bi generalna stavka le poslabšala gospodarsko stanje Evrope, ki jo more rešiti le skupno sodelovanje Anglije, Francije in Amerike.

+ **Anglija, Francija in Italija** so se sporazumele za konferenco o vzhodnem vprašanju v Benetkah. Tozadevna povabila so že razposlali v Atene, Angoro in v Carigrad.

+ **Politični jetniki stavkajo v ječi.** V državni jetnišnici v St. Quentenu v Kaliforniji je zastavkalo deset političnih jetnikov, članov I. W. W., ki so jih obsodili v zapor radi »kriminalnega sindikalizma«. Jetniki nočejo delati v tovarni v jetnišnici. Izjavili so, da ne bodo konkurirali s svobodnimi delavci. Ječar jih je zaprl v temne celice z grožnjo, da ostanejo v luknjah toliko časa, dokler ne bodo pri volji delati.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Naprej«!

Dnevne vesti.

Kdor še ni poravnal ta mesec naročnine za »Naprej«, naj to takoj stori.

Uprava.

Sodruge, zlasti one iz kmetско-delavskih organizacij in to posebno v mariborskem okrožju opozarjamo na članke, ki jih prične z jutrišnjim dnevom priobčevati »Naprej«. V teh člankih obravnava sodrug iz Maribora izčrpno svoje stališče do nekkih pojavov v mariborskem okrožju, zlasti pa do »Enakosti«. Dotični sodrug želi, da bi o njegovem mnenju premišljevali vsi v naši stranki organizirani pristaši.

V Trboveljskih revirjih je izbruhnila stavka, ker se gospodje kapitalisti niso zmenili za obupne prošnje trboveljskih rudarjev po povišanju mezd. Sicer pa glej naš današnji članek: Prijateljem in sotrpinom kmetom.

II. Ljubljanski veliki semeni se vrši od 2. do 11. septembra t. l. v posebnih v ta namen zgrajenih paviljonih pod Tivolijem na sejmšču, ki obsega 40.000 m². Permanentne legitimacije à 40 Din se dobe po vseh večjih mestih in trgih. Z njimi se dobi polovična vožnja od domače železniške postaje v Ljubljano in nazaj. Vstopnice veljajo tudi za obisk historične razstave, ki bo isti čas v zvezi z veleselom prirejena v Ljubljani. Stanovanjski odsek poskrbi na željo zdrava in ugodna stanovanja. V ta namen naj se javi točni naslov, dan dohoda in koliko časa misli obiskovalec ostati v Ljubljani. Ljubljanski veleseljem bo nudil najboljše in najizbranejše blago vseh vrst.

Otvoritev telefonske centrale v Poljčanah. Pri pošti Poljčane je bila otvorjena dne 15. julija t. l. telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet z omenjeno dnevno službo.

Pozor čebelarji! Od čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani, smo prejeli sledeči dopis: Izkaznice za obiskovalce razstave ob južni železnici so se razposlale. Državna železnica pa dotične prošnje še ni rešila. Vsekakor pričakujemo ugodne rešitve in bomo skrbeli, da jih priglaseci prejmejo pravčasno. **Izkaznice veljajo samo za vozno olajšavo**, ne pa kot vstopnice na razstavo. Vstopnice se bodo dobile pri blagajni. Vstop h kongresu je vsakomur prost. Delegati podružnic dobe izkaznice za polovično vožnjo pri svojih podružnicah, pooblastila naj jim izstavijo podružnice. Rok za prijavo za razstavo je sicer potekel. Kjub temu pa lahko še vsakdo razstavi **brez prijave**. Vsi predmeti naj bodo najkasneje do 1. septembra v Ljubljani (glej okrožnico). Vsem podružnicam smo danes razposlali plakate za razstavo. Prosimo, da se takoj, kolkovani s kolkom po 5 para, nabijejo! Dne 8. septembra bo na razstavišču **semenj za med in vosek**. Čebelarji, ki imajo med na prodaj, naj prinesejo vzorce. Interesente, ki žele kupiti med in vosek, vabimo, da se v velikiem številu tega semnja udeležijo.

Na šahovskem turnirju v Londonu, ki se je vršil te dni, je dobil Slovenec dr. Vidmar tretjo nagrado. Oba ostala svetovna mojstra sta Kubanec Capablanca in Rus Aliehin.

Listnica uredništva: V četrtkovi številki »Napreja« ozir. »Ljudskega Glasa« se nam je vrnila neljuba pomota v dopisu iz Gorij pri Bledu. Ni namreč res, da je spil Maček 7—8 I žganja, pač pa je spil 7—8 osmink. To krivico lojalno popravljamo, ker nočemo nikomur lojalno krivico! Tudi ni res, da je neki Pretnar vilval že spečemu žganje v grlo. Uredni-

štvo ob tej priliki tudi ugotavlja, da niso pisci omenjenega članka v »Ljudskem Glasu« z dne 10. t. m. ss. Jakopič, Prešeren ali Vodnov. Sicer pa se bomo k temu članku še povrnili in povedali, kdo je in kdo ni socialist.

Ljubljana.

Tržne cene v Ljubljani dne 16. avgusta. Govedina 64—68 K; 1 kg telečjega mesa 60 K; 1 kg prašičjega mesa 100 K; 1 kg mešane slanine 130 K; 1 kg koštrunovega mesa 30—40 K; 1 kg konjskega mesa 24 K; 1 kg suhih kranjskih klobas 180 K; 1 majhen piščanec 50 K; 1 kokoš 120 K; 1 petelin 90 K; 1 liter mleka 8 do 12 K; 1 kg surovega masla 172 K; 1 liter starega vina 28—44 K; 1 steklenica piva 13—14 K; 1 kg belega kruha 26 K; 1 kg jabolk 10 K; 1 kg hrušk 16 K; 1 kg kristalnega sladkorja 72 K; 1 kg sladkorja v kockah 84 K; 1 liter namiznega olja 104 krone; 1 kg soli 12 K; 1 kg moke štev. 0 28.50 K; 1 kg bele krušne moke 26.50 K; 1 kg kaše 24 K; 1 kg otrobov 12 K; 1 kg koruzne moke 18 K; q pšenice 2050 K; q rži 1700 K; q ječmena 1600 K; q ovsu 1500 K; q prosa 1550 K; q ajde 1700 K; q fižola 1500 K; q premoga 112 K; q mehkih drv 250 K; q sladkega sena 1000 K; q slame 600—800 K; 1 komad glavnote solate 3—5 K; 1 kg ohrovta 20 K; 1 kg čebule 20 K; 1 kg česna 28 K;

Pobijanje draginje! V neko prodajalno v Udmatu pride stranka in povpraša za moko. Trgovec: »Jo nimamo«. Stranka: »Kam ste jo pa dejali? Saj ste jo vozili pred par dnevi polne vozove v skladišče. Torej ste jo skrili.« Trgovec: »Kaj vam to mari! S svojim blagom lahko delamo, kar mi hočemo.« Tako! Delavno ljudstvo, ti pa strdaj in čakaj na milost kapitalista, ki bo prodajal čez nekaj dni kg moke 10 K dražje. Drugi slučaj: V Mostah prodaja mesar Štrukelj meso kg še vedno po 60 K, dasi je padla cena živini za polovico in več. Prebrisan mož! Ko je cena rasla, ni pozabil na dviganje pri mesu. Prosimo ga, naj se vendar enkrat zmisli na znižanje. Pa to je težko in se rado pozabi! G. Štrukelj dobro ve, da je v Mostah itak mnogo bakov.

V hotelu »Slon« v Ljubljani imajo zelo nevljudnega vratarja. Ko je ob priliki sokolskega zleta prišlo veliko število tujcev iz raznih krajev v Ljubljano, je mnogo znancev in sorodnikov oddalo svoje naslove pri omenjenem vratarju z naročilom, naj jih odda hotelskim gostom, ki so jih označili. Toda vratar se ni niti zmenil za ta naročila. Hotelska uprava naj pouči svojega vratarja, da bo v prihodnjic vljudnejše ravnal z gosti! Zlasti pa še, ker so se podobni slučajji dogodili že večkrat ob različnih prilikah!

Čevljarstva zadruga za Ljubljano in okolico, naznanja, da se bo vršila v nedeljo 27. t. m. preizkušnja za pomočnike. Kdor se hoče podvreči tej preizkušnji, naj se javi do srede 23. t. m. pri združenem načelniku Karlu Kordeliču, Rimska cesta št. 5.

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani, priredi v nedeljo dne 27. t. m. medklubovsko kolesarsko dirko na progi Ljubljana-Vransko - Braslovče - Gomilsko - Šoštanj km 80. Startajo 3 skupine in sicer Seniorji ob 10.30 — težka ob 10.55, lahka ob 11. pri km 1 na Dunajski cesti. Cilj v Šoštanju pri gostilni na Skalci — približno ob 13.30. Za vsako skupino so razpisana po 3 častna darila. Prijavnino v znesku Din 2 sprejema se v klubovi kavarni »Prešeren« do sobote 26. t. m. do 22. ter na startu proti dvakratni prijavnini. V Šoštanju se vrše popoldne tekme na aparatih ter športno družabna zabava in se ob isti priliki zmagovalcem razdele darila. Dirka se vrši ob vsakem vremenu.

Celje.

Iz preteklosti pekovski mojstrov, ki so pognali v stavko 16. t. m. svoje pomočnike. Eden največjih nasprotnikov delavstva je g. Maks Janič. Le ta ne more pozabiti dobrih časov v rajni Avstriji, ko je bil še vodja aprovizacije kruha v Celju. Delavni sloji se še dobro spominjajo te klerikalne komune, v kateri so prišli le bogataši na svoj račun. Janiču so bili vsi celjski peki dodeljeni za dobavo moke, ki so jo spekli v kruh s pomočjo vajencev in deloma tudi nekvalificiranih pomočnikov. G. Janič je imel tudi belo moko in vojake - pomočnike, ki so mu delali za 1 K po 12 ur na dan! Danes stoji v vrstah SLS. — Antlejev naslednik g. Kač, bivši natakar je potom ženitve prišel do hiše in pekarije. Obrtni list mu je preskrbela obrtna zadruga in sicer odsek pekov, kjer ima zopet glavno besedo g. Janič. Tako je postal natakar pekovski mojster, ki ne priznava kolektivne pogodbe za pomočnike; o prodajalki pa sploh ne govorimo, ta ima samo 50 Din mesečno. — Tretji je nekdanji pomočnik g. Jakob Lopan, ki si je napravil svoj denar v Hrastniku. — Nемеc g. Josef Achleitner, ki so mu delavski žulji pripomogli do lepega premoženja, je pri pogajanjih odšel izgovarjajoč se, da ne razume slovenski. — Gosp. Jos. Kürbisch, pekovski mojster in tovarnar, je predlagal, naj se uvede v pekovski obrti akordno delo, češ, da bi bilo to najbolj pravično, dasi kaj takega v mali obrti, kakor je n. pr. pekovska obrt, na vsem svetu ne obstaja. G. Kürbisch je tudi proti oženjenim pomočnikom, ker priznava, da s sedanjo plačo ne morejo izhajati. — G. Franc Lesjak sploh ne ve, kaj da je. Po gostilnah pravi, da je socialist, pri pogajanjih pa je bil solidaren z gori omenjenimi! — G. Oberžan je najmanj važni nasprotnik, njemu gre le za procente prekupčevalcev. — G. Feigel iz Gaberja je priznal kolektivno pogodbo. Sodruga Franjo Koren, je bil edini, ki je pri pogajanjih govoril za kolektivno pogodbo in koalicijsko pravo pomočnikov in mojstrov. Žigosal je postopanje klerikalca Janiča. G. Vošnjakov a se je pridružila izvajanju sodruga Korena. Ker pa govor sodruga Korena in izjava g. Vošnjakove nista prepričala ostalih, da je treba poleg kolektivne pogodbe tudi zvišati plačo, so pomočniki odgovorili s stavko.

Popravek. V »Ljudskem Glasu« št. 34. smo priobčili članek »Epizoda k stavki mizarjev v Celju«. V članku so navedeni podjetniki — Šarfmaherji — kateri niso pogodbe podpisali. Organizacija mizarjskih pomočnikov v Celju nam poroča, da je g. Karol Golob, mizarjski mojster v Gaberjah pri Celju pogodbo naknadno podpisal ter tarif uveljavil. S tem popravljamo prejšnjo priobčitev, ker nečemo delati krivico poštenemu nasprotniku. Ostala v prejšnjem članku navedena podjetja ostanejo za organizirane delavce izprta.

Maribor.

»Tabor« se hoče izzviti našim konštatacijam s smešnim, še bolj pa neumnim branjem. Naj si zapomni, da mu ni s tem nič pomagano, če zmerja tiste, ki mu stopijo na kurje oko, s pijanci. Treznim ljudem bo veljal navzlic takšnemu besednemu »zakladu« za neresnega kakor njegova notica, v kateri priporoča fašistovske zglede proti stavkujočim delavcem. Vedeli smo že prej, da se bo skušal izgovarjati, češ da ni bila ta notica resno mišljena. Tudi je nismo preresno jemali, ker

več, ča imate slovenski nacionalistični junaki toliko poguma, da bi z delavstvom pri nas počenjali, kar počenjajo vaši bratci drugod po državi. Vaše pičlo številce se mora zadovoljiti s tem, da premišluje o bombah in požigih v pobožnih noticah in da se prične opravičevati, kadar ga kdo v tem premišljevanju potegne za ušesa. Pri tem ostanemo. — Glede našega očitka, da denuncirate nasprotne liste in huiskate policijo nanje, pa poskusite samo utajiti, da niste 11. avgusta med dnevno kroniko na »Stražino« bolgarofilstvo dobesedno pisali: »V igri morajo biti druge podzemne sile, ki potegujejo za nitke, ki vodijo iz Sofije k mariborski »Straži«. Meročajni činitelji bi storili dobro, če bi zadevi posvetili malo več pažnje. Morda bi se dalo razkriti marsikaj senzacionalnega?« Takoj nato je priredila policija preiskavo v »Stražinem« uredništvu! Ali si upate trditi, da ne na vašo denunciacijo? Ali boste trdili, da vaša denunciacija sploh ni denunciacija, temveč le »bolj ironično kakor resno mišljena muha«? Od vaše morale, ki ni ne »buržoaska«, ne »katoliška« in ne »proletarska«, temveč vrag vedi kakšna, bi že pričakovali, da se zopet zlažete. Saj bi vas pred pošteni ljudmi samo pokazalo v pravi luči, če bi priznali, da izrabljate nacionalno idejo ravnotako umazano kakor klerikalci versko! Vaša morala z lažjo menda splohi dobro izhaja. Hočete še en primer? Zadnjič, ko je občina naznanila, da otvori lastno mesnico, ste se čutili dožnje »biti veseli«, češ, občina se je vendarle predramila in prvič storila nekaj revnemu prebivalstvu v prid. Po naši proletarski morali vas imenujemo še več kot lažnjivce, ki niste povedali, da so spali samo vaši lastni pristaši pri pokrajinski upravi v Ljubljani, katerim je poslala občina pred več kot enim letom pravila za ljudsko mesnico v odobritev! Kaj pa ste vi, ki imate, žal, tudi svoje zastopnike v mestni upravi, napravili v korist revnemu mariborskemu prebivalstvu? Videli smo, da ste se doslej samo trudili uničiti vsak dobri predlog, ki ga postavijo v občinskem svetu, od predloga glede zastavljalnice in raznih davkov, ki posegajo globoko le v žepe vaših »stebrov«, pa do ustanovitve mestne kuhinje. To je vaše delo in samo morala brez imena, kakor je vaša si ga pač upa žalostno hvalisati!

Takozvani »katoliški shod«, ki se je vršil preteklo nedeljo in za katerega so črni možje zbobnali vse svoje garde bogoslovcev, nezrelih fantkov, dičnih Orlov, tercialk in backov, iz bližnje in daljne okolice, s trudom večmesečne agitacije, ta shod je bil ostudna karikatura cerkvene misli in prava orgija sovražstva na vse, kar ne piska in ne pleše v klerikalnem taboru. Zaslugo, da se morejo v dvajsetem stoletju takšni shodi vršiti, imajo najprvo tiste črne sukne, ki izrabljajo vse, kar pomeni nekim ljudem najsvečiše, cerkev, vero, boga in molitev v svoje deloma verskoblazne, deloma politično-samogoltne namene; druga zasluga gre tistim ubogim backom, ki ne znajo pod odejo nekoliko ritualnega pompa in slepila razločiti bogokletstva in čisto strankarska namera takih prireditev. Te nezavedne sloje mora zaveden delavec pomilovati. Kako grdo upliva duhovniški larifari na uboge ovčke, smo imeli priliko opazovati ves popoldan do poznega večera, ko se je razgubila masa do raznih lokalnih, kjer si slišal samo kvanto in videl samo pijančevanje. Razredni delavci, ki smo priredili svoj vsedelavski zlet, smo lahko na to ponosni, da smo se iz lastne moči vzgajili za vse drugo.

Smrtna nesreča. V nedeljo, 20. t. m. se je peljal 27letni uradnik tukajšnjega finančnega ravnateljstva iz Celja v Maribor. Med postajama Slovenska Bistrica-Pragersko je hotel iz svojega vagona v drug vagon, kjer je zagledal nekaj svojih prijateljev. Pri tem pa je padel pod vlak, ravno ko je zavozil v predor. Potniki, ki so nesrečo zapazili, so bili tako razburjeni, da so šele na Pragerskem obvestili železničarsko uslužbenstvo. V predoru so našli Mlakarja vsega razmesarjenega in mrtvega.

Odsek za devizni promet se otvori pri tukajšnji podružnici »Narodne banke«.

Ptuj.

Nagli padec cen mesa v Ptuj. V Ptujju je začela klati mestna občina živino v lastni režiji. Posledica je bila, da je padlo meso v enem dnevu od 60 na 44 K. Mesarji so dali preklicati, da bodo prodajali meso še ceneje kakor mestna občina. In res so sekali meso v nekaterih mesarijah, kjer je stalo prejšnji dan 60 K, drugi dan po 40 K. Ni si na podlagi tega težko zračunati, s koliko odstotki dobička so delali ptujski mesarji. Vsekakor bo ta dobiček daleko presegal ono mejo, ki jo označuje še za dopustno protidraginjski zakon. — Radovedni smo, ali se bo kompetentna oblast pobrigala za to oderuško izrabljanje prebivalstva.

Iz stranke.

Vse organizacije in zaupnike, ki imajo še več strankinih znakov v zalogi prosimo, naj nam jih vrnejo, če jih v kratkem še ne bodo razpečali, ker nam je prva naklada pošla.

Ponovno prosimo vse za m u d n i k e, naj obračunajo za koledarje, strankine znake, Majski list, majsko in žalno številko »Napreja« in za brošuro »Socializem in vera«.

Pokrajnsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

V nedeljo, dne 27. t. m. se bo vršil v **Ravniku na Blokah javen shod KDZ ob 11. na prostem.** Sodrugi udeležite se ga točno! — Odbor.

Ustanovni shod za krajevno organizacijo KDZ v Konjicah bo istotam ob 9. v gostilni g. Franca Bezornika. Poročevalec iz Celja.

Shodi KDZ 27. t. m. v Pišecah ob 8. dopoldne in v Bizeljškem ob 3. popoldne. Na obeh shodih govori s. Čebular. — V **Konjicah** dopoldne ob pol 11. v gostilni Franca Breznika. Govoril bo s. Koren.

Vsem organizacijam in zaupnikom v okrožju Maribora in Ptujja sporoča tajništvo SSJ v Mariboru, da se bosta vršila 10. in 17. septembra dva dneva organizacije in agitacije za stranko vočigled težkim razmeram, ki pretjajo delovnemu ljudstvu zavoljo katastrofalne politike sedanjega režima. Vršilo se bo najmanj 60 shodov po večjih in manjših krajih tega okrožja in tudi tam, kjer se organizacije šele ustanovljajo. Mariborskemu tajništvu (Ruška cesta 5) je treba čimprej sporočiti, v katerem kraju in ob kateri uri v enem teh dveh dni naj bi se shod vršil, da poskrbi za govornike. Naše organizacije in zaupniki naj gredo takoj na delo!

Dopisi.

Iz Brežic nam pišejo: »Jutro« z dne 15. t. m. s ponosom povdarja, da je kronski svet v Ljubljani sklenil, da se mora radi draginje ustaviti izvoz vseh mlevskih izdelkov. V to svrhu se je imenoval

poseben ministrski odsek. Največja ironija pa je to, da je v ta odsek izvoljen tudi g. min. Pucelj. 21. aprila t. l. je namreč trdil na nekem shodu v Brežicah, da je njegova stranka še za večji izvoz in še za večjo draginjo. Vprašamo torej g. ministra, bo li spremenil svojo taktiko, ali se bo odrekel svoji izvolitvi v odsek za pobijanje draginje? Radovedni smo, kaj bo odgovoril g. minister; pri samostojnih je namreč precejšnje število malih kmetov, ki se nahajajo danes v prav obupnem stanju. Uradništvu in delavstvu pa priporočamo, naj se ne veseli preveč tega min. odseka za pobijanje draginje, kajti stradali bomo še bolj, kakor smo poprej. Pa tudi mali jutrovcji bodo morali stradati, kajti iz te moke ne bo kruha.

Globoko pri Brežicah. V tukajšnji občini se nahaja posestvo barona Buttlerja. To posestvo meri približno 50 oralov zemlje, večinoma travnikov. Zgoraj omenjeni lastnik je tuji državljan. Iz tega posestva, bi se moralo prodajati samo tistim občanem, ki so najbolj potrebni. Kakor smo že večkrat poročali v »Ljudskem Glasu«, niso prodajali tega sena tako. To pa je zasluga narodnega poslanca SKS. Ivana Ureka. Pa tudi siromašni kmetje so tega sami krivi, ker mislijo, da ni treba, da se sami zanimajo za take stvari in da si sami delijo seno. Zato so izročili celo stvar voditeljem SKS češ, bodo že ti napravili za nas. S tem pomagajo demagogom SKS, da lažje izkoriščajo njihove sotrpine, ki so že prepričani in ki se že zavedajo svoje razredne dolžnosti. SKS poslanec Ivan Urek je delil to seno samo tistim, ki so volili SKS. Prezrl pa je najbolj potrebne družine somišljenikov KDZ in SLS. Sedaj pa kričijo samostojneži po shodih s svojim ministrom Puceljem vred, da so toliko storili za revno kmečko ljudstvo s tem, da zahtevajo agrarno reformo, mesto da bi razdelili posestvo med uboge družine. Pristaš in agitator SKS Franc Kene pa je kupil celo posestvo s tem namenom, da bo imel velik dobiček in da mu ostane poslopje, v katerem se nahaja trgovina in gostilna. Mali kmetje in kmečki delavci, ako se vam dosedaj še niso odprle oči, odprite jih sedaj in pomislite kako vas zastopajo voditelji SKS. Baje pa bo Franc Kene ml. pod pritiskom nekaterih oseb SKS prodal nekaj oralov tega posestva, seveda najbolj pušče zemlje. Sedaj pa opozarjamo tiste, ki reflektirajo sedaj na to posestvo kot kupci: Vzemite svinčnik v roke in računajte, koliko vas je stalo seno do sedaj in koliko vas bo stala ista množina sena potem, ko boste kupili posestvo. Premislite dobro, kaj je boljše, kupiti seno kakor do sedaj, ali pa kupiti posestvo. Pomislite, kaj se je zgodilo l. 1848, ko so grofje odpustili kmetom desetino ter so jim predali parcele. Zračunali so jim zemljo in davke, tako da jim zemlja ni mogla kriti izdatkov! In tako je bilo l. 1848 prodanih kakih 800 lastnikov iste zemlje, ki so jo dobili od grofov. Tako se lahko zgodi tudi vam. Edina in najboljša rešitev te zadeve je, da se združite vsi v skupno fronto ter zahtevate pravilno agrarno reformo, ki bo razdelila med uboge delavske družine vsa posestva, ki jih ne obdelujejo njihovi lastniki ali pa ne morejo obdelavati ker jih imajo preveč.

Iz Oplotnice. Kdor drugim jamo kopije, sam vanjo pade. Nekdo, ki naši organizaciji zavida, da se tako lepo razvija in ki posebno težko poslušna resnične besede naših govornikov, nam je hotel napraviti malo zgage. Toda zmotil se je. Poznamo disciplino, zato izpodbijamo tudi pred-

pisane nam nasprotnih oblasti, ker vemo, da jih bodo morali tudi naši nasprotniki izpolnjevati takrat, kadar bodo vsi zakoni po naše sestavljeni. Tisti nekdo je torej pisal davčnemu uradu sledeče:

Socialno demokratska stranka že dalj časa nabija po Oplotnici in sosednjih vaseh plakate na katerih ni ne sluha ne duha o kakšnem koleku. Ker imajo vse stranke oz. društva tukaj pravilno kolokovane plakate smo mnenja da velja isti zakon tudi za soc. dem. stranko.

Najmanj za tri svoje shode so imeeli nekolokovana vabila.

Voditelj stranke je baje Ludvik Flor, mizar pri g. Hasenbühlju v Oplotnici. Kot dokaz prilagamo en izvod, ki je bil nalepljen na zidu kapele v Oplotnici.

Z odličnim spoštovanjem **Karl Sternad.**

Kr. SHS Davčni urad v Oplotnici št. 717.

Na to odgovor davčnega urada: Gospod Karl Sternad v Oplotnici.

Plakati političnega značaja niso podvrženi reklamni taksi. (Glej Uradni list z dne 30. avgusta 1921 št. 104, stran 520, točka 3.)

(Podpisa nečitljiva).

(Ta dopis objavljamo predvsem zato, da se bodo razne duše že enkrat navadile pregledati naredbo, potem šele izvršiti ovadbo. Op. ur.)

Škale pri Velenju. V naši občini imamo velikega gospoda. To je g. baron L. Herdtl. Ni naš občan, ne naš državljan, pa tudi ne mara upoštevati naših zakonov. G. Herdtl ima drugod, pa tudi pri nas veliko graščino. Ima pa tudi majhne kočice, v katerih stanujejo rudarji in pa ljudje, ki delajo celo leto pri njemu za zelo slabo plačo. Te kočice so popolnoma razdrapane, stanovanja slabša kakor najemnjaki; kljub temu pa plača vsak najemnik 60 K mesečno. Na prošnjo najemnikov, naj popravi stanovanja, je g. Herdtl izjavil, da bo kočice podrl, ljudi pa nagnal. Občina pa, mesto da bi ščitila svoje občane in takim reakcionarjem razložila stanovanjsko naredbo, zagovarja gosp. Herdtla, ker je pač baron. Pozivljamo oblasti, naj se pobrigajo za to zadevo! Naj dajo podreti te kočice že sedaj, da bi se kaj takega ne zgodilo po zimi. Sicer pa naj g. barona pouče o tem, da velja jo tudi za njega naši zakoni. Županstvo v Škalah pa naj ščiti najprej svoje občane, potem še le tujce. Okrajno glavarstvo pozivljamo, naj poveri celo zadevo komisiji, da bo ta do jeseni rekvirirala stanovanja ali jih vsaj popravila.

Braslovče. V Ropovljah imamo samostojnega gostilničarja, ki je velik sovražnik malih kmetov in delavcev ter naših KDZ. Sedaj, ko se volitve bližajo, se zbirajo v njegovi gostilni samostojni in liberalni kapitalisti ter se posvetujejo, kako bi uničili našo KDZ. Razen tega blažijo našo organizacijo z vsemi mogočimi psovskami. Hoteli smo jim stopiti zakonskim potom na jezik, toda raje počakamo do volitev, tedaj bodo itak dovolj kaznovani. V omenjeno gostilno pošiljajo brezplačno »Narodni List«, ki ga gostilničar svojim gostom naravnost vsiljuje. Vsem delavcem in kmetom svetujemo, naj ne zahajajo v to gostilno in naj ne pustijo tam svojih težko zasluženih plač.

Vrednost denarja. 1 dolar 85 Din, 1 lira 3.91 Din, 100 avstrijski kron pa 10 par. V Curlihu velja 100 naših kron 1.45 švicarskih frankov. Padec našega denarja je dosegel danes v Curlihu najnižji tečaj, ki je bil dosedaj dosežen. **Zitni trg 21. t. m.** pšenica 425 Din, koruza 375 Din, ječmen 375 Din, oves 325 Din, fižol 300 Din, moka št. 0 687.50 Din za 100 kg postavno vtovorne postaje v Banatu in Bači. Cene so nekoliko padle vsled vesti o zabrani izvoza in dovoljenja uvoza.

Slovenjgraдец. Pravijo, da živimo v demokratični državi, kjer smo vsi enakopravni. Toda to je velika laž. Za vsedelavski zlet n. pr. vlada ni dovolila nobenih ugodnosti na železnicah, dočim je za sokolski zlet postavila vse osebne vozove na razpolago na škodo drugim potnikom. Na progi Celje - Dravograd imamo za vse potniške vlake samo dve garnituri, tako, da sta isti vedno v prometu. In tu je železniška uprava pokazala, da je res strankarska. Iz Velenja v Slovenjgraдец vozi vlak št. 4832, ki ima samo

en osebni voz. Ta voz je železniška uprava dostavila sokolskim izletnikom, ki so plačali četrtinsko vožnjo, dočim so se morali drugi potniki voziti v živinskih in odprtih vozovih kljub temu, da so plačali celo vožnjo. Pa tudi z osobjem postopa uprava tako sramotno, da začenjajo uslužbenci zapuščati službo. No, pa saj živimo v demokratični državi, kjer smo vsi enakopravni.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Pokusiti je treba vse vrste testenin „PEKATETE“.
Enemu prijajo te, drugemu druge, vse pa so nedosegljive v kakovosti.

Tesarski polir in več tesarjev
sprejmejo se takoj v stalno službo ali akord. Gradbeno podjetje **Ing. Dukič in drug.**
Bohoričeva ulica 20.

Ure budilke, nihalke, verižice, zlatino, srebrnino, očala in poročne prstane
kupite najbolje pri **A. Lečnik, urar in zlatar.**
Celje, Glavni trg št. 4.
Popravila dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

POTNIKI V AMERIKO!
UNITED-AMERIKAN-LINES-INC.
prevaža potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:
HAMBURGA SOUTHAMPTONA CHERBOURGA v NEW-YORK.
Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja:
SIMON KMETEC, zastopnik za Slovenijo,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Najzanimivejše ljubljanskega veleselma
bode brez dvoma
oddelek št. F 123-124
trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki **šivalnih strojev**
dosedaj iznašla in preiskusila,
razstavi svetovna tvrdka
! Singer-šivalni stroji !
Bourne & Co.
v svojih paviljonih na ogled. Najmodern. šivalne stroje bo **gonila električna sila**
kar prihrani čas in denar.
To ni življensko vprašanje samo tvornic marveč velja danes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.
Obisk
teh paviljonov Vam bo donesel več koristi in zabave kot vse senzacionalne kino-predstave!

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“.
Centki zastonj in franko.
Kolesa iz prvih tovaren.
Dürkopp, Styria, Waffennrad.
Začasno znižane cene!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava
Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.
Naslov:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

25 CELJE 25
Marija Baumgartner.
Velika zaloga vsakovrstnega **novoga pohištva**
domačega in tujega izdelka.
Divani, madraci, pernice, odeje.
Kompletna oprema za novoročence.
25. Samo v Gosposki ulici. **25.**
Zmerne cene! Dela solidno!
Pridobivajte naročnike!

Stavbena in gostilniška zadruga „Delavski dom“
v Trbovljah, r. z. z. o. z.
sporoča svojim članom, da toči dobra **dolenjska, bizeljska in ljutomerska izbrana vina,** kakor tudi vedno **sveže pivo** v sodčkih in steklenicah, vedno po konkurenčnih cenah.
VLOGE obrestuje po čistih 4 1/2 %. Vloge so znašale 31. dec. 1921 K 592.971-17, rezervni delež K 29.022-19. Blagovni promet v letu 1921 pa je znašal K 1.820.617-51.
Član postane lahko vsakdo, ki plača K 50.— in vpisnino 50 vin.

Največja izbira
različnih pletenin,
majic, nogavic
pri trdki in rokavic
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Nikak strup! Nikaka kemična kislina!
kislina!

Garantirano pristni
na debelo! **namizni kis** na drobno
prodaja najmodernejša avtomatična kisova tovarna
FELIKS SCHMIDL,
Maribor, Koroška cesta 18.
Vsaka hišnja gospodinja, ki skrbi za zdravje svoje družine, zahtevaj povsod samo pristni SCHMIDL-KIS.

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuval in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz materiala doposlanega mi od naročnika, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za

tovarne obuval.
Nakup, reparatura in prodaja čevljarških strojev.

Zahtevajte prospekte od
Ralph F. Richter,
Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehanične izdelave obuval. Zahtevajte prospekt.

OBRTNA NAZNAVILA.

Prva mariborska
delavska pekarna v Mariboru,
Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in žemlje.

Prva produkt. zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

Gostilna LJUDSKI DOM

Maribor
Ruske cesta št. 7
priporoča
izborna kuhinjo in pijačo.

N. BRUNO MILJANIČ
tovarna kanditov in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tkalska ulica 4.

!!! Delaj, zbiraj, množi in vlagaj !!!

Najboljše in najvarnejše naložite svoje
prihranke v

Poštni predal št. 13.

Telef. Int. št. 178.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.

Brz. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilnem oddelku

Konsumnega društva za Slovenijo, Ljubljana.

Obrestuje hranilne vloge po **5%** } brez odbitka rentnega in inva-
vloge proti 1/2letni odpovedi po **6%** } lidnega davka.

Vloge se lahko vplačujejo osebno ali pa potom položnic v **centrali** v Ljubljani ali pa v **podružnicah**: Celje, Store, Rogatec, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Crna II.

Hranilni kapital K 4,000.000.

Vlagajmo prihranke le v lastno hranilnico!

„SLOGRAD“ slovenska gradbena in industrijska d. d.

Tekoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.
Telefon Interurban 180.

Tehnična pisarna v tovarni KERSIC, Spodnja Siška, Ljubljana.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije in vse vrste vodnih naprav na podlagi 25letnih izkušenj. — Specijaliteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa: Patent dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litiželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti [kakor pri skladiščih, „silo“ mostovih in podobno]. Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov.